



CNPAC

CENTRUL NAȚIONAL
DE PREVENIRE A ABUZULUI
FAȚĂ DE COPII

Nr. 334
din 21.12.2017

Ministerul Justiției

A.O. Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) a examinat proiectul de Lege privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant și vine cu următoarele recomandări.

Atât prevederile proiectului de act normativ, cât și nota informativă, nu specifică clar care sunt serviciile universale, serviciile specializate și serviciile cu specializare înaltă de care beneficiază copilul „cu comportament deviant”. În lipsa acestei clarități, prevederile proiectului în cauză nu corespund Legii nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale, care reprezintă cadrul general de creare și funcționare a sistemului integrat de servicii sociale.

La fel, proiectul de lege reglementează măsurile și serviciile destinate copiilor „cu comportament deviant”. Conform definiției „serviciilor sociale” din Legea nr. 123 din 18 iunie 2010, acestea reprezintă „ansamblu de măsuri și activități realizate pentru a satisface necesitățile sociale ale persoanei/familiei....” respectiv, din conținutul acestei prevederi categoria de „servicii” include categoria „măsuri”. În conținutul proiectului de lege examinat, există o confuzie în legătură cu aceste două noțiuni, în special ne referim la prevederile art. 5, lit. b), c), d) cu art. 10 lit. b), c), d) care se contrapun.

Textul proiectului de lege nu definește termenul de „copil cu comportament deviant”. Art. 2 specifică subiecții legii, dar nu face conexiunea directă cu acest termen utilizat în textul proiectului. Mai mult ca atât, prevederile art. 2 vin în contradicție cu prevederile art. 15 alin. (2) pentru că ultimul include în categoria de beneficiari ai serviciilor, „copiii cu comportament deviant” și nu subiecții legii enumerați în art. 2.

La același articol, propunem să revedeți prevederile lit. b), or răspunderea contravențională, ca regulă, survine la împlinirea vârstei de 18 ani și ca excepție, pentru anumite contravenții indicate expres în art. 16 din Codul Contravențional, este pasibilă de răspundere contravențională și persoana cu vârsta între 16-18 ani. Din aceste considerente, lit. b) este discriminatorie pentru copiii care au săvârșit contravenții și care, conform Codului Contravențional, nu sunt pasibili de răspundere contravențională. Propunem substituirea lit. b) cu următorul conținut „copilul nu a împlinit 16 ani, dar a săvârșit o faptă contravențională, pentru care minorii sunt pasibili de răspundere contravențională.”.

În aceeași ordine de idei, credem că prevederile lit. c) din art. 2 sunt subiective și interpretative, or nu este clar cine va decide dacă „conduita minorului violează într-o măsură semnificativă regulile de conviețuire socială și există riscul comiterii unei contravenții sau infrațiuni” și cum se determină „măsura semnificativă de violare a regulilor de conviețuire”. Propunem reformularea acestei norme astfel încât să fie clară și justificată încadrarea copiilor la această literă. În redacția actuală, spre exemplu,

nu este clar dacă prevederile proiectului în cauză se vor aplica asupra copiilor străzii care nu au comis contravenții sau infracțiuni.

Din textul art. 3, se deduce că scopul legii este concentrat pe reeducarea copilului fără însă, să reflecte relația cauză-efect între motive, circumstanțe, situația copilului și comportamentul deviant al acestuia, ca și consecință. În lipsa legăturii cauzale între motiv și fapta săvârșită, este omisă și conexiunea proiectului în cauză cu prevederile Legii nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți. Or copiii calificați a avea comportament deviant de cele mai multe ori se constată a fi copii victime a violenței, neglijării, exploatării, traficului.

În aceeași ordine de idei, lit. b) și c) din alin. 1, art. 5 sunt specifice prevederilor Legii 140, precum și Hotărârii de Guvern nr. 270 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Plasamentul copilului în cadrul unui serviciu de tip familial sau plasamentul copilului în cadrul unui serviciu de tip rezidențial reprezintă forme de protecție a copilului și nu măsuri corecționale.

În art. 4, principiul interesului superior al copilului este prezentat declarativ, deoarece nu specifică concret care este acest interes superior pentru „copiii cu comportament deviant”. De asemenea, pct. 7 al aceluiași articol nu este formulat ca și principiul proximității serviciului/ măsurii cu locul aflării permanente a copilului.

Recomandăm insistent reglementarea clară a „serviciului de plasament de tip rezidențial specializat” pentru „copiii cu comportament deviant”, or eficiența acestui serviciu și dezvoltarea lui ca și unul care este în conformitate cu normele internaționale, depinde direct de maniera în care este reglementat. Așa cum se propune actualmente, acest serviciu riscă să fie perceput ca și unul represiv care atentează la drepturile fundamentale ale copilului.

Art. 15, alin. (3) este confuz formulat, nu prezintă enumerare exhaustivă a asistenței de care beneficiază copilul cu comportament deviant și autoritățile/instituțiile care sunt obligate să presteze astfel de asistență. În lipsa unor reglementări clare despre instituțiile și organizațiile care prestează servicii pentru această categorie de copii, prevederile acestui proiect riscă să fie inaplicabile.

În linii generale, CNPAC salută și susține inițiativa Ministerului Justiției de a reglementa suportul acordat copiilor cu comportament deviant, mai ales ținând cont de dificultățile cu care se confruntă Republica Moldova la acest capitol. Totodată, având în vedere complexitatea domeniului de reglementare abordat în acest proiect, considerăm că acesta trebuie revăzut și îmbunătățit, astfel încât soluțiile propuse de lege să fie viabile, aplicabile și justificative. Din aceste considerente propunem definitivarea participativă a acestui proiect de lege în Grupul de lucru creat la Ministerul Justiției conform ordinului nr. 895 din 13 septembrie 2016.

Cu respect,

Daniela Simboteanu
Președinte CNPAC

